

## Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

D.H.G. Fernald (Groep DOE STOER)  
(d.d. 1 juli 2025)

Nummer  
4272

Onderwerp  
Ten Kon Draï

### Aan de leden van Provinciale Staten

#### *Toelichting vragensteller*

*‘Ten kon draï’ (‘de tijden zijn veranderd’), zei Koning Willem-Alexander, tijdens zijn toespraak op Ketikoti in 2023. Wat de koning daar zegt klopt, want het is de hoogste tijd om de pijnlijke waarheid over het verleden te erkennen. Dat is precies wat we nodig hebben om vooruit te komen.*

*Wanneer je aan een willekeurige inwoner van Zuid-Holland vraagt waar 4 en 5 mei voor staan, weet iedereen dat te benoemen. Bij 30 juni en 1 juli is dat anders. Veel mensen hebben geen idee en dat is gek, want deze dagen staan voor Ketikoti (verbroken ketenen) ofwel vrijheid na jarenlange onderdrukking door slavernij. Op 4 mei, de Nationale Dodenherdenking wordt het belang van herdenken benadrukt om de herinnering levend te houden en te leren van het verleden om herhaling te voorkomen. We mogen nooit vergeten tot wat voor gruweldaden de mens in staat is. Jammer genoeg herdenken we maar één dag in het jaar op 4 mei, ‘opdat wij niet vergeten’. Het is belangrijk om niet alleen op de Nationale Dodenherdenking op 4 mei te herdenken, ook Ketikoti verdient een nationale herdenking en viering, ‘opdat wij niet vergeten’ en zeggen ‘dit nooit weer’. Heel Nederland zou op al deze dagen stil moeten staan bij het feit dat vrijheid niet voor iedereen vanzelfsprekend is, daarom is het belangrijk om van Ketikoti een nationale herdenking en feestdag te maken en de vrijheid door te geven.*

*Los hiervan staat dit jaar de herdenkingsdag afschaffing slavernij niet op de agenda van Provinciale Staten, waardoor er een ‘werksessie’ voor Statenleden gepland staat tijdens de onthulling van een ‘slavernijmonument’ en herdenking Ketikoti. Verschuiven van de ‘werksessie’ was onbespreekbaar. Het zou agenda-technisch niet passen. Let wel, het gaat hier niet om een vaste vergaderdag. Groep Doe STOER vindt het onbegrijpelijk dat de agenda van Provinciale Staten zomaar zonder inspraak aangepast kan worden en Statenleden hier niks tegen in kunnen brengen. Provinciale Staten bepalen ‘in theorie’ hun eigen agenda, maar ‘de praktijk’ is anders. Een ‘werksessie’ die niet op de agenda staat, wordt op het laatste moment ‘random’ geagendeerd. Dit gaat tegen alle afspraken en spelregels van het Reglement van Orde in en voelt bovendien respectloos, ongelijk en oneerlijk. Bovendien heeft het niet naleven van het Reglement van Orde verschillende consequenties. Onder andere is het niet naleven van regels schadelijk voor het vertrouwen en werkt het uitsluiting in de hand. Bijvoorbeeld uitsluiting van deelname aan bepaalde processen of bijeenkomsten.*

*Het is belangrijk om de regels van het Reglement van Orde te kennen en na te leven om te voorkomen dat voornoemde negatieve gevolgen optreden. Voorheen werd er in ieder geval gestemd. Je moest ‘een meerderheid hebben’. Ook dit is bedenkelijk, zeker als je kijkt naar het idee dat een meerderheid een minderheid moet beschermen, een essentieel aspect van een democratische rechtsstaat. In een democratie is het belangrijk dat de rechten en belangen van minderheden worden beschermd, zelfs als ze afwijken van*

*de opvattingen van de meerderheid. Dit voorkomt dat de meerderheid haar macht misbruikt en de minderheid onderdrukt, zoals nu het geval is.*

*Ondergetekende stelt aan het college van Gedeputeerde Staten/ de commissaris van de Koning de volgende vragen:*

- 1. Groep Doe STOER wil graag weten, waarom er tegen alle afspraken en spelregels van het Reglement van Orde in, is besloten een 'werksessie' tijdens een herdenking van het slavernijverleden te organiseren en welke maatregelen genomen gaan worden om dit in de toekomst te voorkomen?*

Antwoord

De planning van werksessies valt onder de verantwoordelijkheid van Provinciale Staten en wordt gecoördineerd door de griffie. Gedeputeerde Staten noch de commissaris van de Koning hebben hierin een rol. Vragen over de agendering dienen derhalve aan Provinciale Staten gericht te worden

- 2. Groep Doe STOER vindt het een goed idee om Ketikoti (30 juni en 1 juli) dezelfde erkenning te geven als 4 en 5 mei. Is het college van Gedeputeerde Staten/ de commissaris van de Koning bereid om de herdenking van de slavernij en de viering van de afschaffing ervan (30 juni en 1 juli), formeel op de agenda te zetten en voortaan deze dagen net zo bekend en bespreekbaar te maken als 4 en 5 mei?*

Antwoord

De vaststelling van de agenda van Provinciale Staten is een bevoegdheid van Provinciale Staten zelf. Gedeputeerde Staten en de commissaris van de Koning hebben hierin geen formele rol. Een eventueel voorstel hiertoe dient binnen Provinciale Staten te worden ingebracht bij de agendacommissie.

Den Haag, 8 juli 2025

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,  
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff